

BLUMENTÁL

Ročník XXIV

Číslo 2

Február 2013

Ale ja mám svoj domov!

Cez vianočné sviatky na jednom z televíznych kanálov moju pozornosť upútal film, ktorý síce nepredstavuje novinku v kinematografii (natočili ho v 1962), ale zachytáva udalosť známu z dejín námorníctva ako Vzburá na Bounty. Išlo o námornú expedíciu, ktorú v roku 1787 pod vedením kapitána Williama Bligha vyslala britská Koruna na ostrovy Tahiti v Pacifiku, aby preskúmali možnosť prevozu a pestovania tzv. chlebovníkov, ktoré mali slúžiť ako lacnejší variant stravy pre otrokov na plantážach v Karibiku. Ukázalo sa, že tieto plodiny asi neprežijú plavbu. Navyše kapitán tvrdo vyžadoval disciplínu, neporiadnych námorníkov neadekvátne trestal. Posádka po mesiacoch strávených na Tahiti, ktoré im pripomínali raj, ťažko znášala takéto maniere a napokon pod vedením prvého dôstojníka Fletchera Christiana sa vzbúrila.

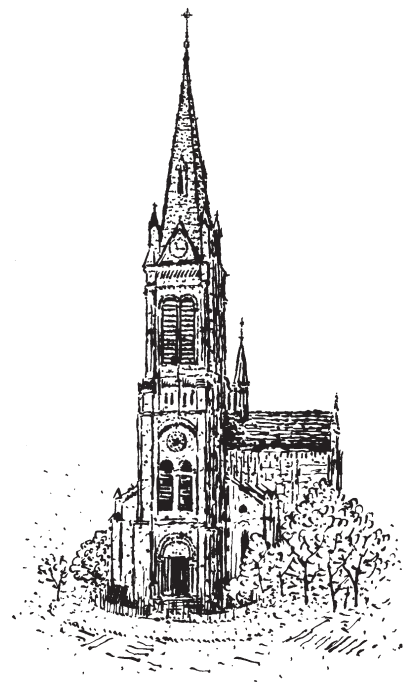
V spomínanom filme ma zaujala scéna, keď zosadený kapitán ešte predtým, ako nastúpil na hojdajúci sa čln, povedal svojmu bývalému podriadenému dôstojníkovi a jeho kumpánom: „Ale ja, na rozdiel od vás, mám stále svoju vlasť, svoj domov.“ V eufórii si vzbúrenci túto pravdu príliš neuvedomili. Keď kapitána a zopár verných námorníkov vysadili uprostred oceána na sedem metrový čln bez kompasu, netušili, že môže prejsť viac ako 6 000 km, kým sa dostane na ostrov Timor patriaci Holanďanom a odtiaľ v r. 1790 do Anglicka, kde informoval o vzbuře. Vzbúrenci najskôr preživali eufóriu z ovládnutia lode, ale čoskoro stáli pred otázkou: Kam ísť? Domov? To by sa rovnalo poprave. Na Tahiti ich zostalo len zopár, kde ich neskôr zajala trestná výprava z Anglicka a deportovala do vlasti. Viacerí dostali povraz. Zvyšok vzbúrencov sa uchýlil na malý, takmer neznámy a na mapách nesprávne zakreslený ostrov Pitcairn. Až v roku 1808 ich náhodne objavila obchodná loď. Z komunity, ktorá pozostávala zo vzbúrených námorníkov, ich tahitských žien a zopár dospelých Tahitánov, zostali len zvyšky. Prvotné nadšenie zo slobody vystriedal alkohol, násilníctvo, vyvrážďovanie sa, snaha zotročiť dospelých Polynézanov.

Tento film som sledoval v čase, keď sa na Slovensku začali objavovať aj v médiách návrhy, aby sa napätia v našej slovenskej Cirkvi po odvolaní pána arcibiskupa Bezáka riešili na spôsob schizmy. Bolo cítiť opatrné aj otvorené huckanie voči legitímnej cirkevnej autorite: „Ja by som z takej cirkvi odišiel.“ „Čudujem sa Bezákovi, že si nezaloží vlastnú cirkev.“ „Nechcem mať s takou cirkvou nič spoločné, odchádzam!“ Aj takéto názory sme mali možnosť si vypočúť.

Naša Cirkev sa často prirovnáva k lodičke na rozbúrenom mori. Na lodi je dôležitou postavou kapitán. On robí dôležité rozhodnutia, za ktoré bude niesť pred Bohom väčšiu mieru zodpovednosti než iní. Sv. Augustín to ako biskup vyjadril takto: *Odkedy mi položili na plecía toto bremeno, z ktorého sa ťažko vydáva počet, ustavične ma znepokojuje starosť vyplývajúca z môjho postavenia: Kde ma ľaká, čo som pre vás, tam ma potešuje, čo som s vami. Lebo pre vás som biskup, s vami som kresťan. Tamto je meno prijatého úradu, toto milosť; tamto je nebezpečné, toto spásne. Slovom, akoby nami zmietala búrka na veľkom mori tej činnosti.* Kapitána musí posádka rešpektovať, najmä v zásadných otázkach. Keď kapitán prekročí svoje právomoci a stane sa z neho feudálny pán, riskuje vzburu. Vzbúrenci sú po určitých úspechoch omámení svojou silou a cítia sa víťazmi. Potom však zaznie neprijemná otázka: A teraz čo ďalej? Keď sme sa koncom januára modlili za jednotu kresťanov, aj v Cirkvi sa neraz opakovali situácie podobné z výpravy lode *Bounty*. Kristovo mystické telo neraz zakúsilo drastické trhania a ruvačky. Na jednej strane závažné pochybenia a zneužívanie moci, ktorá by mala byť v prvom rade službou, na strane druhej rebélie či reformácie so vznešenými cieľmi, ktoré neraz skončili úboho. A teraz čo ďalej? Myslím si že to veľmi výstižne vyjadril predstavený anglikánov (episkopálnych) P. Jeffrey Steenson v USA, ktorí prešli do Katolíckej cirkvi, kde majú vytvorený osobitný ordinariát: *Katolicizmus ma vždy priťahoval. Byť protestantom je frustrujúce. Každé ráno musíš vždy znovu vymýšľať, ako má vyzerať tvoja cirkev.*

V tomto mesiaci oslavíme celocirkevnú spomienku na sv. Cyrila a Metoda (14. februára) a sviatok Katedry sv. Petra (22. februára). Tieto dva sviatky hovoria o tom, ako majú správne fungovať vzťahy v Cirkvi. Hoci solúnski bratia prišli z tej časti kresťanstva, ktorá patrila pod Konštantinopol, prezieravo nechali naše územie pod jurisdikciou Ríma. (Žeby na základe aj dovededajších napätí tušili budúcu schizmu?) Naši vierozvestovia z Byzancie mali odvahu razit si originálnu cestu v evanjelizácii našich predkov, čo sa príliš nepozdávalo franským biskupom. Dnes by sme povedali, že to nebolo príliš kolegiálne. Na základe „početných podnetov“ sa museli ísť zodpovedať pápežovi, kde svoje postupy s odvahou obhajili, obvinenia z herézy boli zamietnuté a pápež schválil starosloviensku liturgiu. Smutný bol osud sv. Metoda, ktorého cestou späť zjali bavorskí biskupi, uväznili, tvrdo s ním zachádzali a až na intervenciu pápeža ho prepustili.

(Dokončenie na s. 7)

*Neprosím o zázrak, Pane,
ale o silu na všedný život.
Nauč ma umeniu malých krokov.
Sprav ma vynaliezavým a vynachádzavým,
sprav ma sebaistým v správny čas.
Obdar ma jemnosťou, aby som dokázal
odlíšiť prvoradé od druhoradého.
Prosím o silu disciplíny a miery,
aby som len tak neprekročil životom
a svoje dni si rozumne rozdelil.
Aby som neprespal záblesky svetla života,
a aby som si aspoň tu a tam
našiel čas na umelecký zážitok.
Umožni mi utvrdiť sa v tom,
že snívať o minulosti či budúcnosti mi
neprospieva.
Pomôž mi čo najlepšie zvládnuť to,
čo je najbližšie, pomôž mi
pokladať práve prežívanú hodinu
za najdôležitejšiu.
Ochráň ma pred naivnou vierou,
že v živote musí ísť všetko hladko.
Daruj mi triezve poznanie, že ťažkosti,
porážky, neúspechy a sklamania sú
súčasťou života,
že vďaka nim rastieme a dozrievame.
Pripomínaj mi, že rozum sa často stavia
proti srdcu.
Pošli mi v pravej chvíli niekoho,
kto má odvahu povedať mi pravdu s láskou.
Chlieb náš každodenný daj mi pre telo
i dušu.
Prosím Ťa o prejav tvojej lásky, priateľské
echo
a aspoň tu a tam náznak, že som užitočný.
Viem, že veľa problémov sa rieši nekonaním;
daj, aby som dokázal čakať.
Nech vždy nechám Teba i ostatných dohovoriť.
To najdôležitejšie si človek nehovorí sám;
býva mu povedané.
Ty vieš, ako veľmi potrebujeme priateľstvo.
Daj, aby som dorástol na túto najkrajšiu,
najťažšiu, najriskantnejšiu a najnežnejšiu
vec života.
Vnukni mi pravú chvíľu a pravé miesto,
kde môžem zanechať balíček dobra –
slovami, či bez slov.*

Modlitba na všedný deň A. Saint Exupéryho

OBETOVANIE PÁNA

Podstata sviatku a jeho krátka história

Obsahom sviatku Obetovania Pána sú biblické udalosti v jeruzalemskom chráme, ktoré opisuje Evanjelium podľa Lukáša (2, 22 – 39). Mária s Jozefom putujú do Jeruzalemského chrámu, aby predstúpili so štyridsaťdňovým dieťaťom Ježišom pred Pána. Jadrom tohto sviatku je viac Ježiš ako jeho matka alebo pestún. Preto sa po Druhom vatikánskom koncile zmenil názov sviatku z Očisťovanie Panny Márie na Obetovanie Pána.

Tento sviatok (pod rôznymi názvami) poznali v Jeruzaleme už v 4. storočí. V Ríme ho prijali v 7. storočí a postupne sa rozšíril do celého sveta. Spočiatku sa slávil vo fialovom rúchu, pretože mal kajúci charakter (očisťovanie a obetovanie). Dnes sa slávi v bielej farbe, pretože sa zdôrazňuje iný aspekt sviatku: **Kristus, ktorý je svetlom na osvietenie pohanov.**

Prvý dôvod návštevy chrámu

Podľa starozákonných predpisov, daných cez Mojžiša, platili tieto ustanovenia: Po narodení dieťaťa je rodička rituálne nečistá sedem dní, preto nemôže vychádzať z domu. Na ôsmy deň sa zúčastňuje obriezky v chráme (v prípade, že sa narodil chlapec) a potom opäť ďalších tridsaťtri dní ostáva doma. Až na štyridsiaty deň po narodení chlapca (alebo na osemdesiaty deň po narodení dievčaťa) sa stáva rituálne čistou: *Kňaz za ňu v tento deň vykoná zmerujúci obrad a bude čistá* (Lv 12, 1 – 8). Toto je prvý dôvod, prečo Panna Mária prichádza do chrámu. V chráme mal byť obetovaný baránok na zápalnú obeť a holúbok alebo hrdlička na obeť za hriech. Pre chudobných stačilo, keď priniesli dve hrdličky alebo dva holúbky. Mária prináša obeť chudobných (porov. Lk 2, 24). Evanjelista tak jasne dáva najavo, že Ježišova rodina patrila medzi chudobných Izraela.

V prinášaní holúbkov nanovo objavujeme, na čo myslí apoštol Pavol, keď hovorí, že Ježiš bol pod zákonom a chápeme aj Je-

žišove slová, keď povedal Jánovi Krstiteľovi, že sa má splniť všetko, čo je spravodlivé. Mária nepotrebovala rituálne očisťovanie po pôrode Ježiša; veď jeho narodenie uvádza očistenie sveta. Ona však poslúcha zákon a týmto spôsobom napomáha naplnenie prisľúbení.

Druhý dôvod návštevy chrámu

Prvorodený syn bol Pánovým vlastníctvom (porov. Ex 13, 2). Aby si ho rodičia mohli nechať, museli ho vykúpiť (vynahradiť) finančnou hodnotou (5 šekelov), ktorú mohli zaplatiť akémukoľvek kňazovi v krajine. Lukáš túto udalosť nespomína. Namiesto vykúpenia prvorodeného spomína inú udalosť: *Obetovanie Ježiša*. Očividne tým chce poukázať, že rodičia Ježi-

ša nevykúpili (aby si ho mohli nechať pre seba), ale úplne ho odovzdávajú Bohu. Používa sloveso *paristánai* – čo môže znamenať aj predstaviť, aj obetovať. Lukáš poukazuje na to, že Ježiš úplne patrí Bohu. Simeonova predpoveď, že sa stane známim, ktorému budú odporovať naznačuje, že ten, kto patrí Bohu, musí byť pripravený prijať aj nepochopenie, odpor i utrpenie. Kto sa daruje Bohu, ten musí počítať so sebažertvou (obetou samého seba).

Praktické myšlienky vychádzajúce zo sviatku

● V čase, keď sa materstvu nedostáva dostatok uznania, je zaujímavé všimnúť si, že starozákonné predpisy odzrkadľovali veľkú úlohu matky po narodení dieťaťa. Matka sa dokonca štyridsať (alebo osemdesiat dní) nemohla vzdialiť od daru života (s výnimkou obriezky na ôsmy deň).

● Panna Mária navštevuje chrám, tak ako to určil zákon, hoci v jej prípade naozaj platilo, že mala Pána Boha úplne mimoriadnym spôsobom aj doma. Takto vychovávala aj svojho Syna. Syn pravidelne navštevoval Jeruzalemský chrám i nazaretskú synagógu. Ako nám hovorí Písmo: *Podľa svojho zvyku vošiel v sobotu do synagógy* (Lk 4, 15).

● Jozef sprevádza Máriu, keď idú do chrámu. Prináša dieťa spolu s ňou. Prežíva zodpovednosť za jeho výchovu i v náboženskej oblasti.

● Matka a adoptívny otec obetujú (nielen predstavujú) dieťa Bohu. V skutočnosti rodičia dostali dar života iba „do prenájmu“. Dieťa patrí predovšetkým Bohu. Ježišove usmernenia nehovorí už nič o obetovaní zvierat ani o finančnom vykúpení prvorodeného dieťaťa. Hovorí však viac: *Nechajte deti prichádzať ku mne. Nebráňte im, lebo takým patrí Božie kráľovstvo* (Mk 10, 14).
Ján Sitár, kaplán

VITRÁŽ VIERY

Keď vstúpime hlavným vchodom do nášho Blumentálskeho chrámu, nemôže uniknúť našej pozornosti výzdoba okien vo svätyni kostola. Ide o tzv. vitrážovú výzdobu – okná sú poskladané z jednotlivých farebných skiel, ktoré vytvárajú obrazy svätcov nášho chrámu – v centre je zobrazenie Nanebovzatej, ďalej vidíme svätých Cyrila a Metoda, Eduarda, Ladislava, sv. Annu, sv. Ondreja a Jakuba.

Zvyk ozdobiť chrámové okná vitrážou je veľmi rozšírený v cirkevnom umení od obdobia stredovekých románskych a hlavne gotických katedrál. Takáto výzdoba skrýva v sebe nielen umelecké či estetické bohatstvo, ale aj hlboký duchovný význam. Poukazuje na symbolický rozmer našej viery. Tak ako sa vitráž skladá z jednotlivých skiel, ktoré samy osebe veľa toho neznačia, ale keď sa poskládajú do celku, vytvoria nádherný obraz. Podobne je to aj s jednotlivými pravdami a rozmermi našej viery. Viera je niečo, čo sa nedá vypovedať

jednou vetou či poučkou. Ak sa o nej dá rozprávať ľudskou rečou, tak len symbolickým spôsobom. To znamená, že jednotlivé pravdy, skúsenosti, príklady si treba skladať do celku, a len tak sa nám začne postupne odhaľovať celkové bohatstvo kresťanskej viery.

Veľkým príkladom v tom je pre nás Panna Mária. Sväté Písmo o nej viackrát hovorí, že všetky veci, ktoré sa diali a hovorili o jej Synovi, si uchovávala vo svojom srdci (v gréckom origináli sa používa výraz *symbalussa*) a rozjímal o nich. Takto postup-

ne stále hlbšie prenikala do Božích tajomstiev.

V nasledujúcich riadkoch chceme pridať do vitrážového obrazu našej viery niektoré z jeho čiastok podľa návodu, ktorý nachádzame v Katechizme pre mladých (Youcat). Prebieha totiž rok viery. Preto je viac ako aktuálne zaoberať sa otázkami viery, a to nielen čo sa týka jednotlivých vieroučných právd, ale aj z pohľadu osobného prežívania viery.

Na utorkových večerných mládežníckych svätých omšiach sa už od začiatku roku viery v októbri minulého roka zaoberáme touto tematikou. Rád by som sprostredkoval aj čitateľom Blumentálu myšlienky, ktoré tam zazneli, či zaznejú.

Hádam bude dobré na tomto mieste pridať ešte jednu poznámku. Myslim si, že nám je jasné, že tieto myšlienky zďaleka

nevyčerpajú bohatstvo našej viery. Vo vitráži, ktorú sa tu snažíme načrtnúť, ešte ostane veľa „dier“, prázdnych miest. Vlastne ani celý život nám nestačí na to, aby sme pochopili všetky tajomstvá našej viery. Zároveň sa však s dôverou nechávame viesť Katechizmom, ktorý Svätý Otec veľmi silno odporúča zvlášť mladým. Sme presvedčení, že touto cestou jednotlivé „sklíčka“ ukladáme na správne miesto. Tak sa nám ukáže síce neúplný, ale v základných rysoch pravdivý obraz našej viery.

Základnú schému, ktorú Youcat používa na vyjadrenie bohatstva, ktoré sa skrýva za slovom viera, nájdeme v otázke č. 21:

Čo je to viera?

Viera je poznanie a dôvera. Charakterizuje ju sedem znakov:

- *Viera je dokonalý Boží dar, ktorý dostaneme, keď on vrúčne prosíme.*
- *Viera v Ježiša je nadprirodzená sila, ktorú nevyhnutne potrebujeme, aby sme dosiahli spásu.*
- *Viera vyžaduje slobodnú vôľu a jasný rozum človeka, ktoré odpovedajú na Božie pozvanie.*
- *Viera je absolútna istota, pretože má základ v Ježišovi Kristovi.*
- *Viera je nedokonalá, kým v nej nepôsobí láska.*
- *Viera rastie, ak čoraz pozornejšie počúvame Božie slovo a ak sme s Bohom v živom rozhovore prostredníctvom modlitby.*
- *Viera je pre nás už teraz predzvesťou nebeskej radosti.*

Niektorým z týchto čiastok vitráže viery sme sa už venovali v predchádzajúcich čísloch. Teraz sa zastavíme pri nasledovných: viera nevyhnutná pre spásu; viera, rozum a sloboda...

Viera a spása

Bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu. Lebo kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je, a že odmieňa tých, čo ho hľadajú (Hebr 11, 6).

Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený; ale kto neuverí, bude odsúdený (Mk 16, 16).

Uvedené citáty zo Svätého Písma môžu v nás vyvolať rozličné pocity. Každý človek túži po šťastí, každý chce byť spasený. Aj keď to možno nie každý vyjadrí týmito slovami. A večnú spásu prajeme všetkým

ľuďom – aspoň tak by to malo byť. Ak by sme niekomu nebo nepriali, sami by sme sa od neho vzdalovali. O to vážnejšie nám potom znejú výroky z Písma, ktoré hovoria o nevyhnutnom spojení viery a spásy. Hneď sa nám natíska otázka: A čo bude s tými, čo neveria v Boha? Táto otázka sa stáva o to bolestnejšia, ak ten „niekto“, kto sa vyhlasuje za „neveriaceho“, je môj brat či sestra, rodič či dieťa, alebo iná milovaná osoba.

Ešte skôr, než začneme skúmať túto otázku, nemali by sme zabudnúť na jeden veľmi dôležitý postoj – postoj vďaky, že nám Boh dal dar viery. Že on nám otvoril srdce a mohli sme ho spoznať, a môžeme aj naďalej prežívať život s ním. Spolu s vďakou by nás mal premôcť aj pocit vážnej zodpovednosti za tento dar. Sv. Pavol hovorí: *Pozor! Kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol (1 Kor 10, 12). Tento poklad máme v hlinených nádobách, aby Boh mal zvrchovanú moc a nie my (2 Kor 4, 7).* Dar viery je vždy aj zodpovednou úlohou, poslaním. A nie je to len poslanie údržbára – udržať si vieru, aby sa nestratila, ako ten, čo pre istotu zakopal talent, aby ho mohol neporušený vrátiť Pánovi. Vieru si udržíme len vtedy, ak sa stane jej apoštolmi, šíriteľmi.

Ako sa však pozeráť na tých, čo sa vyhlasujú za neveriacich, alebo my sme si ich tak aspoň „zatriedili“. Pán nás varuje pred postojom sudcov. Nie je v našej kompetencii, ani v našich schopnostiach vyjadrovať sa o tom, kto bude spasený. Máme robiť všetko preto, aby sa všetci dostali do neba. Veď sám Boh chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu (1 Tim 2, 4). Nechajme sa tu poučiť Katechizmom Katolíckej cirkvi: *...tí, čo bez vlastnej viny nepoznajú Kristovo evanjelium a jeho Cirkev, ale s úprimným srdcom hľadajú Boha a pod vplyvom milosti sa snažia skutkami plniť jeho vôľu poznajú hlasom svedomia, môžu dosiahnuť večnú spásu. Hoci Boh môže cestami, ktoré on pozná, priviesť ľudí, ktorí bez vlastnej viny nepoznajú evanjelium, k viere, bez ktorej je nemožné páčiť sa mu. Cirkev má povinnosť a zároveň sväté právo evanjelizovať všetkých ľudí (KKC 847 – 848).*

Sv. Jozef – muž viery, rozumu a slobody

Ďalšie sklíčko do vitráže viery nám môže vložiť na správne miesto krásny vzor veriaceho muža – sv. Jozef. Krása jeho viery sa zvlášť zaskvela v hodine ťažkej skúšky, keď zrazu jeho životné plány, ktoré si vytváral ako každý zdravý mladý muž, dostali tvrdú ranu a on nevedel odíť. Jeho snúbenica počala. Ešte pred sobášom. A pritom žili v predmanželskej čistote. „Jozef sa však nehneval, ani nebedákal nad sebou a nad svojim snom, ktorý sa tak rýchlo rozplynul... Vôbec nepomyslel na pomstu. Keďže bol človek spravodlivý a nechcel Máriu vystaviť potupe, rozhodol sa ju potajomky prepustiť. Nedal sa teda uniesť svojimi citmi. Viedol ho rozum usmernený láskou. Odmietol možnosť dať ukameňovať Máriu a tak ju potrestať za domnelú neveru. Hľadal spôsob, ako pomôcť Márii. Chcel pre ňu len dobro, a to aj napriek svojmu sklamaniu... Na Jozefovi môžeme obdivovať jeho mužný charakter. Je hlavou, ktorá rozmýšľa, ako poslúžiť. Toto je ideál muža: aj v ťažkostiach si zachová chladnú hlavu a všetko múdro usmerňuje k dobru...“

Jozef tuho premýšľal a hľadal vhodné riešenie. Naš rozum má však svoje ohraničenie. Potrebuje vieru, ktorá prináša svetlo do jeho nedokonalostí a neschopností. V tomto ťažkom probléme Jozefovi prišlo na pomoc Božie svetlo. Z neba ho priniesol Boží posol: *Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Duchu Svätého.* Viera ponúka Jozefovi nové poznanie, na ktoré by neprišiel len čisto prirodzeným uvažovaním. A Jozef vďačne poslúchol a ochotne sa podriadil Božím plánom...“ (prevzaté z knihy Francois de Joseph, *Muž – Boží bojovník*, s. 55 – 57). Příklad sv. Jozefa je veľmi výstižným vyjadrením toho, o čom hovorí Katechizmus pre mladých slovami: *Viera vyžaduje slobodnú vôľu a jasný rozum človeka, ktoré odpovedajú na Božie pozvanie“.*

(Pokračovanie v ďalšom čísle.)

Jozef Pajerský, kaplán

KAJAJTE SA A VERTE EVANJELIU

Je to doslova len pár hodín, čo usilovné ruky tých, čo sa starajú o náš milovaný Blumentál, odstránili spoza oltára žiariace svetlá a stromčeky pripomínajúce nám príchod Božieho Syna na tento svet, a už sa pripravujeme na deň, keď nad nami zaznejú slová: *Kajajte sa a verte evanjeliu*, a kňaz nám poznačí čelo popolom na znak kajúcnosti a pokánia. V ten deň – na „popolcovú stredu“ – by sme si mohli pripomenúť čas, keď Ježiš po tridsaťročnom živote v skrytosti odchádza na púšť, aby sa pripravil na splnenie úlohy, ktorú prijal od Otca na záchranu duší. Duší ľudí všetkých pokolení.

Po krste, ktorý Ježiš prijal od Jána, odchádza na púšť. Ide do samoty a ide sám. Nič si so sebou neberie, všetko opúšťa: domov, všetky starosti i radosti, záujmy, zvyky... „Ide ta, kde môže tvárou v tvár stáť svojmu nebeskému Otcovi. Jeho spojenie s Otcom bude také dokonalé, že odsunie nabok aj všetky telesné potreby“, napísal brat Amadeus vo Svätle v článku *Doba prípravy* (č. 8/2012), a pokračoval: „Odvaž sa vzdať sa všetkého je dôkazom ochoty bezvýhradne sa oddať Bohu“.

Žijeme v časoch a v prostredí, keď sa nemôžeme ako Ježiš utiahnuť na čas do samoty na púšť, no kúsok „púšte“ si každý z nás môže v prichádzajúcom Pôstnom období vytvoriť vo svojom srdci. Kde inde by sme chceli získať pravé poznanie a čerpať potrebnú silu, aby sme mohli svoje poslanie naplniť? Ak prejavíme ochotu, túžbu a pripravenosť, Svätý Duch nám pomôže nájsť také miesto, kde sa nám v tichu bude dôverne prihovárať náš Boh, a kde sa my budeme prihovárať svojmu Bohu. Taký sú-

stredený rozhovor s Bohom je pravým pokrmom pre našu dušu, ktorá potrebuje, aby sme jej venovali aspoň takú pozornosť, ako venujeme svojmu telu.

Prežívať chvíle úplnej samoty vo svojom srdci potrebujeme aj na to, aby sme sa mohli stretnúť sami so sebou. Ovocím takéhoto dôverného stretnutia so sebou samým v posvätnom ústraní bude naše zblíženie sa s Bohom, pri ktorom lepšie spoznáme Božiu vôľu i samého seba. No musíme si uvedomiť, že aj do takejto púšte –

samoty – posvätenej modlitbou a zriekanim sa rozličných dobier, si nachádza cestu Zlý. Našiel si ju aj k Ježišovi na púšti. Z toho vidieť, že nijaké miesto mu nie je dost posvätné, aby sa nepokúsil naň preniknúť. Ak si dovolil obťažovať Božieho Syna, nemôžeme sa čudovať, že nedá pokoj ani nám, a to ani vo chvíľach posvätného rozhovoru s Bohom. A prečo prichádza až ta a práve v tom čase? Vie, že tu ide o všetko: Hlboký zážitok spojenia sa s Bohom môže výrazne zmeniť pomer síl v jeho neprospech. Chce preto narušiť naše spoločenstvo s Bohom, preto nám ponúka svoju cestu, svoju spoločnosť. Všetko, čo sme zanechali alebo chceme zanechať na okraji svojej „vlastnej púšte“, prináša za nami v tej najlákavejšej podobe. Vie sa „chytiť“ najmenej maličkosti, aby sme aspoň na chvíľu stratili z mysle Božiu prítomnosť a začali si porovnávať jeho lákavú ponuku, provokuje a prebúdzá fantáziu, vyvoláva spomienky na všetko, čomu sme kedysi dovolil vstúpiť do svojho srdca...

Preto je potrebné, aby sme ani na okamih nedali prednosť jeho zvodom pred Pánom. Môžeme sa spoľahnúť, že Pán nás nenechá osamotených, a že každému z nás

postačí jeho milosť, ak sa nedáme oslepiť jeho lákadlami. Tak, ako svojmu Synovi na púšti poslal Otec anjela, aj nám ho pošle, aby bol s nami uprostred našej duchovnej púšte, do ktorej by sme mal vstúpiť s prichádzajúcim pôstnym časom.

Tieto myšlienky, ktoré sme vybrali z citovaného článku brata Amadeusa pred vstupom do pôstneho obdobia, by nás mali priviesť k tomu, aby sme naplnili odporúčanie či výzvu kňaza: *Kajajte sa a verte evanjeliu*, keď nám bude, obrazne povedané, sypať popol na hlavu. Tá púšť, ktorú si vytvoríme vo svojom srdci, by nemala byť bolestným časom, časom trápenia z odriekania sa, ale časom častejšej a úprimnej modlitby – rozhovoru s nebeským Otcom a časom služby bližným, ktoré by mali sprevádzať náš „púštny čas“. Mal by to byť čas vďaka Pánovi za všetky jeho dary a dobrodenia, za obeť, ktorú priniesol za nás Otcovi.

Pripravila a preložila X. Duchoňová

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

1150. VÝROČIE PRÍCHODU SVÄTÝCH CYRILA A METODA

My ľudia sme veľmi často zvláštni, nepochopiteľní v konaní. Máme rôzne turbulencie, raz veľký entuziazmus a inokedy veľkú melanchóliu, ba až depresiu. A tak akosi sa mi to potvrdzuje aj v súvislosti so slávením Roka solúnskych bratov, vierozvestov svätých Cyrila a Metoda. Prečo? Lebo chvíľku vládne zápal a nadšenie, no vzápätí sklzneme do akéhosi stereotypu. Pokúsme sa pri hľadaní riešenia pomôcť si dejinami.

Vnímanie Cyrilo-metodského dedičstva v minulosti a dnes

Vo februári r. 313 Milánskym tolerančným ediktom cisár Konštantín a jeho spoluvládca cisár Licinius vyhlásili všeobecnú náboženskú slobodu, čím kresťanstvo získalo rovnoprávne postavenie ako iné náboženstva v Rímskej ríši. *Ja cisár Konštantín a ja cisár Licinius, sme zvažili všetko, čo slúži na úžitok a osoh štátu a rozhodli sme poskytnúť kresťanom, tak ako aj všetkým ostatným, slobodnú vôľu nasledovať toho boha, ktorého si želajú, aby nám bolo božstvo a nebesá, nech sú akékoľvek, naklonené... Okrem toho nariaďujeme, čo sa kresťanov týka, aby im boli vrátené tie miesta, na ktorých sa predtým zhromažďovali, bezplatne a neodkladne.*¹

Celé prvé storočie od vzniku kresťanstva, ktoré vzniklo na Turíce, sú dejiny prenasledovania označené množstvom krvi najskôr zo strany Židov a neskôr pohanskej moci Ríma. Až bitka pri Milvijskom moste v Ríme 28. októbra v roku 312 je medzníkom v dejinách Cirkvi. Po nej prichádza február 313 a povestný Milánsky edikt. Keď cisár Konštantín udelil kresťanom slobodu, zrušil vo svojej ríši trest smrti ukrižovaním a pri nasledujúcom povýšení kresťanstva na štátne náboženstvo (r. 381) sa kríž stal centrálnym kresťanským symbolom viery.² Svetová ríša tým získala víťazstvo v znaku kríža. Konštantín zvíťazil, ale ešte viac „zvíťazil“ Kristus, lebo kríž ako znamenie vykúpenia sa mohol dostať slobodne do Európy a do celého sveta. Tak o tejto situácii píše biskup Viliam Ju-

dák v článku, ktorý bude uverejnený v *Duchovnom pastieri* vo februári, marci a apríli.

Tak trochu mi toto obdobie pripomína nedávne časy, v ktorých sme boli svedkami tvrdého prenasledovania Cirkvi poznačeného tak obeťami na životoch, ako aj nespočítateľnými obeťami rozvrátených manželstiev, rozpadnutých rodín, traumatizovaných skupín a predovšetkým vytvorením farižajskej spoločnosti, kde kríž a náboženstvo boli zatlačené do úzadia, do skrýš a „podzemia“. Výchova v rodine pred svetom bez Boha, potajomky krsťty, prijímanie i birmovka, sobáš... Prekrúcanie dejín a degradovanie solúnskej misie na kultúrne pôsobenie bez podstatného dejinného významu. Potom prišla sloboda, a čo sa stalo s dedičstvom solúnskych bratov u nás? Mohli by sme povedať, že niečo podobné ako v prvých rokoch po nadobudnutí slobody po milánskom edikte.

„V kresťanských komunitách sa po r. 313 začalo dielo obnovy. Okrem reštitúcií zahrnutých v dekrete z Nikomédie, sa ukázalo nielen ako potrebné, ale aj možné budovanie nových stavieb. *Vtedy*, píše Eusebius, *z milosti všemohúceho Boha, vyrastali zo zeme obnovené kostoly. Videli sme, ako sa dvíhajú z rozvalín chrámy. Po búrke čínorodý život zavládol vo všetkých cirkvách: V mestách sa konali ďakovné slávnosti, posviacky nových oratórií, príležitostné stretnutia biskupov, púte vzdialených národov, prichádzajúce zo všetkých strán...* Po zmene politiky Rímskej ríše sa Cirkev mnohorako obnovila...

Je to nová epocha či nová situácia, v ktorej Cirkev žije a pôsobí... V 4. storočí

nárast kresťanského ľudu bol vskutku pozoruhodný; množstvo diecéz v Itálii a na Západe vzniká práve v tomto čase. Takýto značný nárast má v dosiahnutej slobode jasné vysvetlenie: **vyznávať kresťanstvo už nie je nebezpečné, ba môže sa stať aj prosriedkom ľahšieho zaradenia do spoločnosti a štátnych funkcií. Samotná náboženská propaganda je uľahčená a chránená, duhovenstvo sa stáva privilegovanou vrstvou a moc biskupov je na úrovni cisárskych úradníkov...**⁴

A tu prerušíme slová biskupa Judáka a vrátim sa späť do našich čias. V roku 1990 pre nás „milánskym ediktom“ bola návšteva bl. Jána Pavla II. v Českej a Slovenskej federatívnej republike. Jeho „milánsky edikt“ sa skrýva v slovách v úvode slávenia svätej omše na vajnorskom letisku 22. apríla 1990: „S radosťou prichádzam medzi vás na Slovensko, aby som vás upevnil vo viere v zmŕtvychvstalého Ježiša Krista. Som rád, že môžem splniť vaše túžby, vaše želania, aby som navštívil vašu vlasť. V minulých rokoch, hoci som veľmi chcel, nemohol som k vám prísť, nebolo to možné. Nemožné sa stalo možným až teraz, keď vám po štyridsaťročnom putovaní púšťou a po toľkých Veľkých piatkoch svitlo Veľkonočné ráno s radostným Aleluja... Dlhý čas sme očakávali toto stretnutie, dlhý čas pápež nachádzal zatvorené hranice. Ale konečne prišiel deň, keď sa splnili naše spoločné túžby, naše dôverné očakávanie. Nech je za to Pán Boh pochválený! **Nech je pochválený Pán za dar viery, ktorú naši predkovia prijali, keď počúvali Božie slovo, ohlasované svätým Cyrilom a Metodom.**“

Od byzantského cisára Michala knieža Rastislav žiadal učiteľa, ktorý by vedel vysvetliť pravú kresťanskú vieru v reči ľudu (porov. Život Konštantína-Cyrila XIV, 3). Z toho pozvania sa zrodilo poslanie svätých solúnskych bratov, ktorí vynášali abecedu, zostavili gramatiku, začali prekladať Sväté písmo a liturgické knihy a položili tak základy vašej kultúry. Od tých čias **kultúra a život Slovákov vo svojich mnohokrakých prejavoch sú poznačené kresťanskou vierou, ktorá prechádza cez celé ich dejiny ako životodarná voda: niekedy tečie pod zemou, inokedy preniká na povrch, ale vždy je tajomnou miazgou, ktorá zaisťuje rast a rozkvet stromu, čo prináša hojné plody svätosti, pracovitosti a vernosti.**

Žiarivým vzorom toho sú svätí Gorazd, Bystrík, Andrej Svorad a pustovník Benedikt. Svedčia o tom význačným spôsobom blahoslavení košícki mučeníci. Dokazujú to celé generácie, ktoré si od tých čias až dodnes zachovali prijatú vieru, žiarlivo ju chránili a cez stáročia ju odovzdávali neporušenú z otcov na synov. **Kto by chcel vytrhnúť kresťanskú vieru z kultúry a zo života slovenského národa, nemohol by pochopiť jeho dejiny, od tých najstarších až po dnešné.** Nechýbali pritom ťažké skúšky. Veľa ráz musel slovenský ná-

rod bojovať o prežitie: stačí si pomyslieť na tatársky vpád, na dlhé obsadenie Turkami, na nástrahy, ktoré číhali na samú totožnosť národa. **No v každej ťažkosti slovenský národ nachádzal vo viere silu odolať s neochvejnou vytrvalosťou.** Zostali po tom stopy aj v mnohých ľudových piesňach, do ktorých národ vlival svoje city.

Táto vieru, drahí bratia a sestry, sa osobitným spôsobom prejavovala v dvoch rozmeroch, ktorými sa vyznačuje vaše kresťanské svedectvo: je to vaša úcta k Sedembolestnej Panne Márii, Patrónke Slovenska a vaša vernosť Petrovmu Stolcu... A čo povedať o láske Slovákov k rímskemu pápežovi? Milovaní bratia a sestry, drahí Slováci a Slovenky, pápež vie, ako veľmi ho máte radi. Ale aj pápež vás uisťuje, že vás má veľmi rád! Viem, že táto dvojaká láska k Panne Márii a k Petrovmu nástupcovi, je vzácne dedičstvo, ktoré vaši predkovia prijali od svätých vierozvestov Cyrila a Metoda a počas stáročí ho odovzdávali z pokolenia na pokolenie, takže prišlo až k vám. Pokračujte, opakujem vám, pokračujte tak aj v budúcnosti! Posledné časy boli mimoriadne ťažké. V Skutkoch apoštolov čítame, že čím ďalej, tým viac pribúdalo veriach Pánovi; veľké množstvo mužov a žien (Sk 5, 14). A to aj napriek tomu,

že sa vieru na začiatku stretala s veľkými ťažkosťami a s odporom. Cirkev bola už od začiatku vystavená tvrdým skúškam. Možno povedať, že i na Slovensku, v období skúšky „pribúdalo veriach Pánovi; veľké množstvo mužov a žien“?

Ťažko odpovedať s istotou na takúto otázku, pretože to uniká čisto ľudským meradlám. Vráťme sa skôr v myslí k Tomášovi, ktorý, hoci bol apoštolom, bol „neveriaci“, ale po stretnutí so vzkrieseným Kristom sa stal jeho horlivým vyznávačom: *Pán môj a Boh môj!* Vyznávač a apoštol, a to až do preliatia vlastnej krvi.

(Pokračovanie v ďalšom čísle.)

Daniel Dian

¹ Eusébius Cézarejský vo svojich dejinách Stória ecclesiastica v záverečných častiach slávnostným spôsobom opisuje náboženskú politiku cisára Konštantína po Milánskom edikte; podobne aj v životopise Vita Constantini. Porov. BAUS, K. (ed.): Stória della Chiesa. Le Origini, (I-IV sec.), Volume I., Jaca Book Milano 2001, s.534-535.

² Porov. WINNEMÖLLER, P.: In diesem Zeichen wirst du siegen! In: Vatican, magazin, 1/2012, 6. Jahrgang, s. 10.

VÝCHODNÁ KRESŤANSKÁ SPIRITUALITA

1150. VÝROČIE PRÍCHODU SVÄTÝCH CYRILA A METODA

Minulé leto sa ozval telefón. Volala mi známa, že je v Litmanovej, je tam krásne a v dome, kde sa ubytovala majú ešte voľné miesta. Ihneď som sa dohodla s ďalšou priateľkou a vycestovali sme.

O Litmanovej som vedela len to, že je to pútnické miesto, miesto modlitby, lebo v rokoch 1990 až 1995 sa tam údajne dvom dievčatám zjavovala Panna Mária. Na mieste údajného zjavenia, na hore Zvir, je vybudovaný oltár s ikonostasom a sedenie pod holým nebom. V dedinke je gréckokatolícky aj pravoslávny chrám. Zážitkom a tomu, ako na mňa zapôsobil to to miesto, by som mohla venovať celý román. To ale nie je cieľom tohto článku. Tam som si zaumienila, že sa musím dozvedieť viac o východnej kresťanskej spiritualite, už aj z toho dôvodu, že tento rok je rokom svätých Cyrila a Metoda, ktorí nám východnú liturgiu priniesli a priblížili v našej reči.

Po návrate z Litmanovej som doma našla v pošte list s ponukou Teologickej fakulty Trnavskej univerzity na štúdium východnej kresťanskej spirituality v rámci Univerzity tretieho veku. Akosi ma to vôbec neprekvapilo, len utvrdilo v presvedčení, že Pán Boh plní naše túžby, ktoré nám slúžia na dobro.

Kto sú gréckokatolíci?

Predovšetkým sú to katolíci. To znamená že vyznávajú tú istú katolícku vieru, majú tie isté sviatosti ako prostriedky spásy, Svätého Otca – rímskeho pápeža uznávajú za viditeľnú hlavu Cirkvi. To, že sa nazývajú grécki a nie latinskí čiže rímski, znamená že v nepodstatných veciach sa pridržajú

osobitného cirkevného zákonníka. Volajú sa gréckokatolíci, lebo osobitné zákony a spôsoby slávenia prevzali od východnej, byzantskej cirkvi. Hlavné osobitosti sú: cirkevné právo, liturgia, cirkevná reč, cirkevné umenie, cirkevný kalendár. Tieto roznorodosti jestvovali v Cirkvi od začiatku a Katolícka cirkev videla v nich svoju ozdobu a vždy si ich cenila. V Cirkvi sú všetci katolíci a všetky liturgické slávenia rovnocenné. Každý katolík sa môže zúčastniť bohoslužieb v ktoromkoľvek obrade, môže sa sponovať a prijívať Eucharistiu od katolíckeho kňaza ktoréhokoľvek obradu.

Liturgiu východného – byzantského obradu na územie dnešného Slovenska priniesli svätí vierozvestovia Cyril a Metod, keď v roku 863 prišli na Veľkú Moravu. Oni zaviedli ako bohoslužobnú reč jazyk akým vtedy hovorili naši predkovia. Po smrti arcibiskupa Metoda sa dielo svätých bratov rozšírilo medzi všetkých Slovanov. U nás však pre neblahé okolnosti byzantskú liturgiu postupne nahradzala liturgia rímska. Iba v odľahlých častiach na východnom Slovensku sa zachovala slovanská bohoslužobná reč posilnená aj príchodom Rusínov spoza Karpát. V roku 1054 „Východnou schizmou“ všetci kresťania pod jurisdikciou Konštantinopola praktizujúci byzantský obrad prerušili jednotu s Rímom. Návrat sa uskutočnil až Užhorodskou úniou v roku 1646 a jej postupnou realizáciou, ktorá sa zavŕšila v roku 1651 – 1652. keď

bol na mukačevský biskupský stolec ustanovený prvý gréckokatolícky biskup, ktorý bol zároveň obradovým vikárom jagerského rímskokatolíckeho biskupa. Samostatné postavenie sídelného biskupa mukačevskí biskupi dostali až v roku 1771. Strediskom podkarpatských gréckokatolíkov bol kláštor mnichov Baziliánov na Černeckej Hore pri Mukačeve, kde sídlili aj biskupi. Odtiaľ vyšiel popud na zjednotenie s Rímom, ktorý duchovenstvo i ľud prijali v roku 1652, keď zástupcovia duchovenstva poslali vyznanie katolíckej viery do Ríma pápežovi Inocentovi X. V roku 1771 Svätá stolica ustanovila samostatné mukačevské biskupstvo, do ktorého začlenila aj všetkých katolíkov východného obradu v Uhorsku. V roku 1818 Svätá stolica toto biskupstvo rozdelila a bulou *Relata semper* Svätý Otec Pius VII. ustanovil prešovské biskupstvo, pričom a za jej prvého biskupa menoval Gregora Tarkoviča.

Obdobie neslobody a návrat

Náboženský život gréckokatolíkov sa stále vzťahoval až do roku 1948, keď všeobecne prenasledovanie Katolíckej cirkvi u nás zasiahlo najmä gréckokatolíkov. Vtedajší mocní za pomoci Ruskej pravoslávnej cirkvi v roku 1950 zrušili prešovské biskupstvo a gréckokatolíkov chceli násilne odtrhnúť od Katolíckej cirkvi a podriadť pravoslávnej Moskve. Biskupa Pavla Petra Gojdiča zavreli a odsúdili na doživotné väzenie. Duchovných i veriach, ktorí sa nepripojili k pravoslávny, prenasledovali. Gréckokatolíkom zhabali kostoly i majetky a Gréckokatolícky cirkev jednoducho zakázali, preto prešla do ilegality. Nemohla verejne pôsobiť ani na Ukrajinu, ani na

Slovensku a čiastočne ani v Poľsku a Maďarsku.

No prišiel čas, aby sa to, čo malo byť zničené, vrátilo späť do života. Stalo sa tak po roku 1968, keď bol zákaz pôsobenia Gréckokatolíckej cirkvi zrušený, no jej plný rozmach nastal až po roku 1989, keď Cirkev na Slovensku nadobudla úplnú slobodu. *O niekoľko dní si pripomenieme piate výročie pozdvihnutia gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku na metropolitnú úroveň. Pápež Benedikt XVI. 30. januára 2008 totiž súčasne zriadil bratislavské gréckokatolícke biskupstvo, povýšil dovtedajší košický apoštolský exarchát na eparchiu a prešovskú eparchiu na metropolitnú arcieparchiu. Po dlhom vývoji tak slovenská Gréckokatolícka cirkev dosiahla stupeň metropolitnej cirkvi sui iuris, tak ako ho predvída štruktúra východných katolíckych cirkví kodifikovaná v Kódexe kánonov východných cirkví (Mons. Cyril Vašíl, TK KBS, 20. 1. 2013).*

Východná liturgia

Svätú omšu gréckokatolíci nazývajú *Svätá Liturgia*. Jej obrady sú starodávne, podľa tradície pochádzajú od sv. Jakuba apoštola. Dnešnú formu jej dal sv. Ján Zlatoústý, carihradský arcibiskup, preto sa volá *Liturgiou sv. Jána Zlatoústeho*. Okrem tejto, najčastejšie slávanej liturgie používajú gréckokatolíci *Liturgiu sv. Bazila Veľkého*, ktorá sa slávi desaťkrát do roka a *Liturgiu vopred posvätených darov*, ktorá sa slávi v pôste. Pápež Ján Pavol II. vo svojom liste *Oriente Lumen* pripomína, s akou láskou slávia východní kresťania bohoslužbu. Veriaci kresťanského východu tak silno precitujú zmysel pre tajomstvo, že: *liturgická modlitba na východe má veľkú schopnosť zachytiť ľudskú osobu v jej celistvosti, tajomstvo býva vyspievané so všetkou jemnosťou a vznešenosťou obsahu, ale aj s vrúcnyim citom, ktorý sa prebúda v srdci spaseného ľudstva*. Modlitba Cirkvi tak už nadobúda účasť na nebeskej liturgii a stáva sa závädkom večnej blaženosti.

Cieľom liturgie podobne ako v rímskom obrade je spritomiť vykupiteľskú obeť Ježiša Krista, a jej pomocou premieňať samého človeka, jeho vnútro, srdce, myslenie a život v duchu Ježišových slov. Východná Cirkev svoj vzťah k Bohu nechápe len rozumom, ale predovšetkým srdcom. Kardinál Špidlík, uložený na večný odpočinok v sarkofágu umiestnenom v apside za hlavným oltárom Velehradskej baziliky, venoval podstatu svojej práce východnej spiritualite. Za heslo svojho kardinálskeho erbu si zvolil *Ex toto corde - z celého srdca*. Ak vychádzame z biblických koreňov, srdce vo východnej spiritualite predstavuje sídlo modlitby, stretnutie človeka s Bohom, ale aj s ľuďmi a celým vesmírom. Na erbe kardinála Špidlíka je srdce umiestnené na štíte prekryté krížom, na ramenách ktorého sa pretínajú slová *FOS a ZOE*, čo znamená *Svetlo a Život*. Sú to Božie mená. Človek, ktorý plne *Ex toto corde* prijíma svetlo a život, stáva sa sám svetlom a životom v ľudstve a v univerze. Kto je týmto „srdcom“ sveta, ak nie Ježiš Kristus? On je Svetlom a Životom, pretože v ňom *telesne prebýva všetka plnosť božstva* (Kol 2, 9). V symbole srdca sa stretá Východ a Západ nielen v akejsi rovine zbožnosti, ale hlboko kristologicky.

Páter Čemus vo Vatikánskom rozhlase, stotožnil činorodý západ s biblickou postavou Marty, zatiaľ čo východ prirovnal k Márii, počúvajúcej a kľacajúcej pri Ježišových nohách. Východné kresťanstvo na Vianoce, tak ako aj kresťania západného obradu, neslávajú presný termín narodenia Ježiša, ale tajomstvo epifanie, sebazjavenie, či sebaobetovanie Boha na zemi v Ježišovi Kristovi. Byzantská liturgia sa nechápe ako spomienka na to, čo sa kedysi stalo, ale ako reálny vstup do príbehu, ktorý trvá. Vtelením Boha sa tak celý svet stáva sakrálnym priestorom.

Táňa Hrašková

Naša charita bilancuje

Ako inak možno začať tento malý (aj keď trochu oneskorený) „novoročný prihovor“ za našu **Blumentálsku charitu**, ako s veľkou vďakou Pánu Bohu a našej Matke dobrej rady za to, že sme opäť prežili minulé a začali ďalší rok našej činnosti, že sa našli noví a vytrvalí doterajší spolupracovníci a aktivisti a že sme mohli rozšíriť ponúkané služby, ako je výučba práce s počítačom, právne aj finančné poradenstvo a doučovanie anglického jazyka o možnosť využívať služby psychologického poradenstva (pre dospelých, seniorov, pre mladých dospelých, pre deti), že nám opäť toľko dobrodincov venovalo svoje 2 % zo mzdy a vďaka nim sme mohli bez problémov finančne zabezpečiť všetky aktivity a akcie. Vzhľadom na množstvo občianskych združení, ktoré sú na Slovensku registrované, si o to viac ceníme, že sme to boli práve my, komu ste týmto dali aj svoju dôveru, že máme stále dobrodincov, ktorí nám posielajú finančné príspevky formou milodarov, viacerí vytrvali aj niekoľko rokov.

Vďaka všetkým, pomocou ktorých sme mohli aj v minulom roku poskytnúť **sociálnu výpomoc** formou nákupu potravín, školských pomôcok a naďalej uhrádzať obedy v školskej jedálni piatim deťom zo sociálne odkázaných rodín. Počet ľudí v núdzi stále stúpa, čo sa prejavilo aj na výške tejto pomoci, ktorá v roku 2012 predstavovala sumu 1 100 €, čo bolo oproti roku 2011 takmer o 100 % viac. Poďakovanie patrí predovšetkým katechétke pani Kořínkovej, ktorá citlivo vníma a sleduje sociálnu situáciu detí v školách a v spolupráci s učiteľmi nám už celé roky dáva „avízo“ kde treba rodinám pomôcť.

Vďaka za to, že aj v roku 2012 nám opäť vyšla v ústrety aj MČ Staré Mesto **poskytnutím dotácie** na akcie pre seniorov a na letný tábor detí. Z MČ Nové Mesto nám síce dotáciu na letný tábor neschválili, ale v ústrety nám vyšiel pán starosta dotáciou z fondu starostu. Vďaka daru od jedného z rodičov z našej farnosti, na ktorý nadväzovala a bola schválená naša žiadosť o grant zo Slovenskej sporiteľne, ktorej je zamestnancom, mohli sme pre počítačovú poradňu z uvedeného grantu kúpiť nový notebook.

Vďaka za to, že naši mladí aj v minulom roku **nezištne venovali svoj čas deťom** a pripravili pre ne zaujímavý sedem dňový letný tábor v zariadení „Chata Fúgelka Dubová pri Modre“. Tu patrí poďakovanie pánom kaplánom J. Pajerskému a J. Sitárovi za spoluprácu pri organizovaní a dp. Pajerskému aj za osobnú účasť. Veľká vďaka patrí sestre Klarise z rehole Congregatio Jesu, ktorá sa popri svojich povinnostiach v reholi podujala ako vedúca viest tento tábor. Ďakujeme aj sestre predstavenej, že nám ju na túto službu uvoľnila.

Vďaka za „**tichú**“ **spoluprácu** aktivistov, ktorí ochotne pomáhali kde bolo aktuálne treba, či už nákupmi, návštevou chorých, uprataním bytu a pod.

Vďaka za **všetky šťastné návraty** z púti dôchodcov, aj z výletu rodín s deťmi, za pochopenie a účasť vdp. farára Čanigu na púťach, ako aj na ostatných akciách organizovaných našou charitou. Vďaka pánom kaplánom za ochotu, s ktorou nám vychádzajú v ústrety, keď sa na nich obracajú ľudia ako na „prvý kontakt“ s našou charitou. **Vďaka za všetkých členov Predstavenstva**, ktorí túto službu vykonávajú **nezištne** a sú ochotní priložiť ruku k dielu, kde je to treba. Osobitné poďakovanie patrí pani G. Hlinickej, ale aj p. K. Majcherovej, p. Tomanovej, V. Neradilovej. Ruku k dielu sú ochotní priložiť aj naši aktivisti - právnik L. Holečko, odborník a aktivista našej počítačovej poradne A. Česánek, právnička p. D. Šikutová. Veľmi dobrá a korektná spolupráca je s našimi novými psychologičkami p. Gajdošovou, Bulasovou a Zajacovou a aktivistom pre počítačovú poradňu Romanom Zaťkom. Verím, že spolupráca s našou charitou im dlho vydrží.

Na zabezpečenie činnosti našej charity ako občianskeho združenia patria nevyhnutne aj povinnosti vyplývajúce zo zákona, ako je vedenie účtovníctva, daňové a štatistické výkazníctvo a množstvo ďalších povinností.

Vďaka za našu ekonómku p. Šurinovú, ktorá túto náročnú prácu pre nás vykonáva nezištne už dlhé roky. **Veľká vďaka** všetkým, ktorí ste nás podporovali a povzbudzovali dobrým slovom, ale predovšetkým modlitbami. Bez nich a Božieho požehnaní by boli „márne naše namáhania“.

Záverom sa obraciame na Vás všetkých s prosbou o vytrvalosť v modlitbe, aj v štedrosti, pretože bez finančnej pomoci by sme nemohli všetky plánované akcie a aktivity uskutočniť. Opäť prosíme o Vaše rozhodnutie poskytnúť nám svoje 2 % z dane zo mzdy aj v roku 2013. Vopred úprimne Pán Boh odmeň.

A aj keď trochu oneskorene, ale úprimne, z celého srdca želáme našim dobrodincom a ich rodinám požehnaný rok 2013.

Za Charitu Blumentál H. Grigerová

Zo života farnosti

Živý ruženec – Living rosary

Na sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie sa v našom kostole konal tzv. Živý ruženec (Living rosary).

Mnohí veriaci tento trochu netradičný spôsob modlitby u nás nepoznajú, i keď v niektorých krajinách získava na popularite. Snahou bolo osloviť a zapojiť do modlitby hlavne mladšiu generáciu. Niektoré deti prišli v sprievode svojich rodičov alebo starých rodičov. Svoje zastúpenie mali aj budúci birmovanci.

Účastníci modlitby sa v kostole rozostavili tak, že každý modliaci sa predstavoval jedno zrníčko ruženca. Kto sa modlil, pripálil si sviečku od predchádzajúceho, a tak postupne v kostole pribúdalo svetla. A o svetlo od Pána sme aj pri tomto ruženci prosili.

Keďže pozvanie modliť sa prijali aj vierceri oslovení z domova i zo zahraničia, mali sme medzi modliacimi sa viaceri kňazov, ale aj hostí z Rakúska, Talianska a USA. Spoločná modlitba, hoci v rôznych jazykoch, sa tak opäť stala zjednocujúcim prvkom.

Po skončení modlitby bolo pre všetkých pripravené prekvapenie v podobe veľikánskej torty vyzdobenej mapou Slovenska, ktorú obkolesoval ruženec. V príjemnej atmosfére, pri pochutnávaní si na torte a pri priateľských rozhovoroch zotrvali mnohí až do neskorých večerných hodín.

Dakujem pánu farárovi za umožnenie tejto oslavy sviatku Panny Márie a ďakujem aj všetkým zúčastneným za ich podiel, ktorým prispeli k vytvoreniu tohto krásneho večera.

E. Kořínková

Farská knižnica informuje

Hovorí sa, že obal najviac predáva. Kniha, ktorú ponúkam do pozornosti z prírastkov našej farskej knižnice, má naozaj zaujímavý obal – zobrazuje hadiu kožu a ruku so zrelým, chutným a červeným jablkom. Hneď nás napadne raj a prehra našich prarodičov.

Zaujímavý obal ponúka aj zaujímavý obsah, je ním publikácia talianskeho jezuitu **Silvana Faustiho: Priležitosť alebo pokušenie? (Spolok svätého Vojtecha, Trnava 2012, 179 s.)** Podnadpis knihy, ktorý ju vlastne dokonale vystihuje a vysvetľuje je Praktická škola rozlišovania a rozhodovania.

Svätý Ignác z Loyoly už v 16. storočí rozpoznal dôležitosť správneho rozoznávania, rozlišovania a následného správneho rozhodovania sa. Geniálne pochopil, že človek túži po tom, čoho zvädzanie najviac cíti. Dnes máme pred sebou nevidané príležitosti, ktoré sa otvárajú ako vejár, ale aj nepredstaviteľné pokušenia, kto-

ré nás ohrozujú stiahnutím do temného víru. Ako ich odlišiť? Za kritérium rozoznávania nám sv. Ignác ponúka radosť a smútok srdca, rozdiel medzi potešením a radosťou, medzi pozitívnym a negatívnym, smútkom, medzi pravou radosťou a jej falšnými napodobeninami. Rozhodovať sa ešte pred konaním, znamená poznávať a voliť si slobodne a zodpovedne. Rozlišovať a rozhodovať sa je umenie a má aj svoju techniku. Je prístupná každému, kto sa jej chce naučiť. Ale nesmieme zabudnúť, že je to hlavne cvičenie. Nijaké cvičenie ale nevedie k okamžitému úspechu. Sme povolaní pracovať na sebe, aby sme sa stali sami sebou podľa Božej predstavy a jeho plánu s nami. A v tomto nám táto knižka chce veľmi pomôcť.

Úvod je venovaný pojmu rozlišovanie, čo rozlišujeme, prečo a kvôli čomu. Štyri nasledujúce kapitoly sa podrobnejšie venujú všeobecnému a osobitnému spytovaniu svedomia ako základu poznania seba samého. Slovanmi autora: vstúp do seba, dívaj sa na seba, čítaj sám seba a rozhodni sa sám. V závere nás autor ubezpečuje o krásnej nastúpenej cesty sebapoznania a slobodného rozhodovania sa pre dobro. Kniha má aj krátku prílohu, v ktorej si môžeme prečítať autentický text sv. Ignáca, ktorý je vlastne v predkladanej publikácii pretlmočený do moderného jazyka súčasného sveta.

Myším si, že po preštudovaní týchto zásad sa nám bude ľahšie pohybovať vo svete plnom príležitostí a pokušení, a že si budeme vedieť správne vybrať a odmietnuť. Aj „nie“ je odpoveď a často ťažšia ako to „áno“. Odvahu, priateľa čitateľa.

Monika Šandorová

(Dokončenie zo s. 1)

V tomto kontexte mi nedá, aby som nevyjadril svoju túžbu, aké by to bolo krásne, keby Svätý Otec Benedikt XVI. pri príležitosti 1150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda navštívil našu vlasť: Syn krajiny Bavorov prichádza do krajiny Slovienov! Bol by v tom nádherný symbol univerzálnosti Cirkvi, ktorá má v sebe silu prekonať bariéry akéhokoľvek druhu. Viem, že je to asi nereálne. Ktovie, ako sa Rím v posledných mesiacoch díva na Slovensko, a zároveň sú tu rozpaky, ktoré cítia mnohí naši veriaci a nevedia sa s nimi tak ľahko vyrovnáť. V poslednom období za horlivej asistencie médií sme boli svedkami zvláštnych duelov, kde jedna strana nepochopiteľne zaryto mlčí, a druhá až veľa a najmä v nevhodnom čase rozpráva. Len „maličkí“ vo viere akosi ostali bokom záujmu. Umenie komunikácie si vyžaduje aj veľmi delikátne veci ľuďom vhodne vysvetliť (dúfam, že „vyššie“ záujmy nevidia za každú cenu zatĺkať). Je to prejav úcty voči veriaci, nie ústupok pred dotieravými médiami. Veriaci chcú vidieť vo svojich predstaviteľoch duchovných otcov, nie vysoko postavených manažérov.

A na druhej strane aj prípadnú nevdľu či rozpaky má človek, ak je kultúrny a eš-

te k tomu veriaci, vedieť vyjadriť kultivovaným, nie vulgárnym spôsobom (viď poniektoré internetové diskusie a výrazy na adresu Svätého Otca). Sv. Cyril a Metod zakúsili viaceré podrazy, intrigánstva a krivdy. Zvládli to znamenite. Vedeli, že Rím je viac než len administratívne centrum kresťanstva. A práve ten druhý zmienený sviatok Petrovej katedry nás vedie k vybalansovaným postojom. Ľudia ako takí vždy môžu zlyhať. Na teológii sme sa nikdy neučili, že kňazská reverenda, biskupská mitra, arcibiskupské pálium, kardinálsky klobúk alebo aj pápežská tiara poskytujú imunitu voči hriechu, pýche, samolúbosti, udavačstvu, zákernosti, bezcharakternosti, samolúbosti alebo pomstychtivosti. Tak ako naši vierozvestovia aj my vidíme v Ríme veľkom i v Ríme malom (Trnave) alebo kdekoľvek na svete nie iba osoby konkrétnych pápežov či biskupov, ale najmä úrad a nadčasové poslanie, ktoré zastávajú.

Krátko po Vianociach sme počuli, ako sv. Ján vo svojich listoch odsudzoval gnózu, najmä doketizmus, ktorý tvrdil že Ježišovo telo bolo len zdanlivé (v tom prípade by bolo len zdanlivé aj naše vykúpenie). Alebo sme slávili sv. Bazila, Gregora, Antona pustovníka, ktorí bránili Cirkvi pred učením arianizmu, ktorý popieral Kristovo božstvo. Všetci títo ľudia ostali aj vďaka tomu, že rímska cirkev, jej biskup – teda pápež –, mala rozhodujúce slovo. Plnila tak poslanie Petrovho primátu a úlohy posilňovať bratov vo viere. Inak by z chápania osoby Krista už v prvopočiatkoch Cirkvi zostalo len torzo. Niektorí naši úprimne zmýšľajúci oddelení bratia z iných denominácií preto vidia v katolicizme, v Magistériu Cirkvi a v Petrovom primáte veľký dar. Hoci začínali v časoch reformácie s chytľavým heslom *Sola Scriptura!* (*Len Písmo!*), ak sa človek oddá svojim subjektívnym postojom, nie je to zrejme náhoda, že pre niektorých liberálnych dedičov reformácie sa zo Svätého písma stala len zaujímavá náboženská kniha, ktorú treba brať s rezervou, a pre fundamentalisticky zameraných knihou, kde naopak všetko treba vysvetľovať doslovne, bez ohľadu na absurdné konklúzie.

Učiteľský úrad Cirkvi reprezentovaný pápežom tak, ako si ho ctíli naši vierozvestovia aj naši predkovia, zabezpečuje kontinuitu v učení od Krista cez apoštolov až po dnešné časy. Inak by sme sa podobali vzbúrencom z Bounty s otázkou: **A kam teraz?** Ale na ňu nám dáva skvelú odpoveď sám sv. Peter: *Pane, a ku komu by sme šli? Ty máš slová večného života.* Nech sú jeho slová určujúce aj pre nás. Ľudia sa vedia niekedy veľmi rozohniť a okamžite postaviť do bojových šikov. Jedni podpisujú petície za, druhí proti. Ale nijaká petícia nedosiahne ani vylúčenie skorumpovaných charakterov, ani sa nestane výzvou za spolupatričnosť, ktorou paradoxne ľudia kategorizujeme. Aj čestný charakter, aj súdržnosť a jednota sa dajú budovať nie petíciami, ale len na základe vernosti Kristovi. Nech táto vernosť zaväzuje a charakterizuje každého z nás, bez ohľadu na miesto, ktoré v Cirkvi zastáva.

Branislav Čaniga, Váš blumentálsky farár

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (mad.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h; vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku;
 - **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v nedeľu; sv. omša o 18,00 h nie je.
- Počas školského roka:
sv. omša pre mládež utorok – 18,00 (spieva zbor Běčkari)
sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)
sv. omša pre deti nedeľa – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiakový týždeň** aj pri rannej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **nedeľu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

2. 2. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 16. 2. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **strediu** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz so psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia sú vždy v pondelok o 18,00 h na farskom úrade. Začína sa prvým pondelkom v mesiaci. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša. V týchto katechézach pokračujeme od mesiaca január.

- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** v stredu 15,30 – 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá v prvý štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevníky a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA FEBRUÁR

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby rodiny prisťahovalcov, najmä matky, vo svojich ťažkostiach dostali potrebnú pomoc a podporu.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby národy, ktoré sú vo vojnovom konflikte, uprednostňovali cestu budovania budúcnosti v pokoji a mieri.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Nech sa na príhovor slovanských vierozvestov svätých Cyrila a Metoda naša viera v Ježiša Krista, Božieho Syna, stáva prameňom osobnej i spoločnej modlitby tak v rodine, ako aj v bohoslužobnom zhromaždení.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

2. 2. Obetovanie Pána

3. 2. Sv. Blažej, biskupa a mučeníka

11. 2. Preblahoslavenej Panny Márie Lurdskej

14. 2. Sv. Cyrila mnicha a sv. Metoda, biskupa, spolupátrónov Európy

22. 2. Popolcová streda

OZNAMUJEME

- **2. februára** na sviatok Obetovania Pána – **Hromnice** budú **sväté omše** o 5,45, 6,30, 16,30 a 18,00 h. **Hromničky sa budú požehnávať** pri svätých omšiach o **6,30 a 16,30 h**;
- **3. februára** je spomienka sv. Blažej. Pretože je nedeľa, neslávi sa. **Svätoblažejské požehnanie** hrdla sa bude udeľovať po všetkých svätých omšiach. **Svätá omša za život** bude o **10,30 h**;
- **omšové úmysly na marec** budeme zapisovať v pondelok **4. februára** v **krstnej kaplnke**;
- **11. februára** spomienka **Panny Márie Lurdskej – Svetový deň chorých** budeme pri svätej omši o 16,30 h udeľovať sviatost' pomazania chorých pre tých, ktorí sú v ohrození života bez ohľadu na vek. Sviatost' zmierenia pre chorých budeme vysluhovať od 15,00 h;
- **12. februára zmierna fašiangová poklona** v našom kostole bude od **17,15 do 17,50 h**;
- **13. februára na Popolcovú stredu** budú sväté omše v našom chráme o: 5,45, 6,30, 16,30, 18,00 a 19,00 h;
- **pobožnosť Krížovej cesty** v pôstnom období bude bývať každý piatok o 17,15, a nedeľu o 15,45 h;
- **14. februára o 10,00 h bude v Katedrále svätého Martina slávnostná svätá omša** z príležitosti **5. výročia erigovania Bratislavskej arcidiecézy**;
- **20., 22. a 23. februára** sú **jarné kántrové dni**. Ich obsahom je príprava na pokánie a na sviatost' zmierenia a čínorodá láska k blížnemu.

Štatistické údaje za rok 2012 k 31. 12. 2012

Počet krstov do 1 roku	191
Počet krstov od 1 do 7 roku	16
Počet krstov od 7 do 18 rokov	1
Počet krstov nad 18 rokov	7
Počet krstov celkovo	221
Počet konvertitov	0
Počet ľudí nad 7 rokov, ktorí sa pripravujú na krst (katechumenát)	6
Počet birmovaných	62
Počet prvoprijímajúcich	67
Počet svätých prijímaní	142 000
Počet sobášov medzi katolíkmi	44
Počet sobášov katolíka s nekatolíkom	11
Počet organistov	2
Počet vystúpených z Cirkvi	4
Počet cirkevných pohrebov	1 023
Počet detí prihlásených na náboženstvo	1 014

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor: Xénia Duchoňová. Cenzor: Branislav Čaniga. Spolupracovníci:** Zdenko Tkáčik, Jozef Pajerský, Ján Sitár, Daniel Dian, Marián Bér. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu: blumdux@centrum.sk**. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet: www.blumental.sk.**